

مطالعه اثر پایه و پیوندک بر میزان جذب و مسمومیت بور در ارقام مرکبات

محمد سعید تدین و مسعود فیاضی

اعضاء هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان فارس

در مناطق خشک و نیمه خشک که آبهای آبیاری دارای مقادیر بالای بور هستند، سمیت آن مورد توجه می‌باشد. غلظت بحرانی بور در آب آبیاری برای گیاهان حساس و مقاوم به ترتیب میان ۱ و ۱۰ میلی گرم

در لیتر تغییر می‌کند. در مناطق جنوبی کشور از جمله شهرستانهای مرکبات خیز جهرم و جیرفت زیادی بور در آبهای آبیاری تا حد مسمومیت در بسیاری از مناطق عامل محدود کننده افزایش عملکرد مرکبات بوده و علاوه بر آن درختان مرکبات با کمبود شدید پتاسیم و عناصر ریز مغذی از جمله آهن، روی و منگنز مواجه هستند. زیادی بور در آبهای آبیاری منطقه چه در آب رودخانه قره آغاج (منطقه خضر) و چه در آبهای استخراجی از چاههای دشت جهرم مسئله ساز می‌باشد. در این آزمایش اثرات جداگانه پایه و پیوندک و ترکیبات مختلف ارقام مرکبات مقاوم و نیمه مقاوم در رابطه با مسئله جذب بور مورد بررسی قرار گرفت. آزمایش به صورت فاکتوریل در قالب طرح پایه بلوکهای کامل تصادفی در پنج تکرار و در هر کرت آزمایشی دو درخت به مدت چهار سال در ایستگاه تحقیقات کشاورزی شهرستان جهرم انجام پذیرفت. فاکتورهای آزمایشی شامل پایه‌های ماکروفیلا (*Citrus macrophylla* Wester)، ولکامریانا (*Citrus volkameriana*)، نارنج (*Citrus aurantium*) و لیموترش (*Citrus aurantifolia*) (Swing) و پیوندکهای پرتقال والنسیا (Valencia)، واشنگتن ناول (Washington navel)، پرتقال محلی جهرم و پرتقال توسرخ (Moro) بود. همچنین وضعیت خود پایه‌ها بدون انجام عمل پیوند نیز مورد بررسی قرار گرفت. در این آزمایش بالاترین میزان جذب بور مربوط به پایه ولکامریانا و کمترین میزان جذب بور مربوط به پایه ماکروفیلا بود. بیشترین تاثیر ارقام پیوندی در افزایش سطح بور برگ، روی پایه نارنج مشاهده می‌شود، گرچه این پایه خود از میزان متوسط جذب بور برخوردار است اما افزایش میزان بور در برگهای ارقام پیوندی به خوبی قابل مشاهده می‌باشد.

کلمات کلیدی: پایه‌های مقاوم، پیوندک، اثر متقابل پایه و پیوندک، بور